

Nerlerit piniarneqarnerisa nalaani nerlerit nujuartat pisarineqartut uumasuutigineqarsinnaalernissaat suliniutugeqqullugu Naalakkersuisut peqquneqassasut Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortaq Knud Fleischer, Kattusseqatigiit Partiiat).

Akissuteqaat

(Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq)

1. Siullermeerineq

Kalaallit Nunaanni nerlerit nujuartat piniagaaffiisa iluani, uumasuutigineqarsinnaanerit siunertaralugu katersisoqarsinnaanerani akuersisoqarnissaa sulissutigineqassasooq siunnersuutigineqarpoq.

Kalaallit Nunaanni timmissat pillugit aqutsineq timmissat illersorneqarnerat piniagaanerallu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 2. marts 2009-meersukkut, piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-meersumik kingusinnerusukkut allanguutitalimmik tunngaveqartumik ingerlanneqarpoq. Qulaani taaneqartumi nalunaarummi § 18 malillugu, Kalaallit Nunaanni nujuartanik timmiaateqarneq inerteqqutaavoq. Nalunaarummi tassani § 21 malillugu, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik (APNN), peqqissuunissamik, ilisimatusarnermik atuartitsinermilu siunertanut kiisalu attaveqaqatigiinnik pissutsit aamma timmisartukkut angallannerup isumannaatsuunissaata qulakkeernissaanut immikkut aalajangersakkanit akuersissuteqarsinnaavoq. Taamaalilluni § 18-imit nunalerinermut tunngatillugu siunertaqartumik nersutaateqarfiusumik immikkut akuersissuteqarnissaaq ajornassaaq.

Nersutaateqarneq nunalerinerup ataaniippoq aamma neriniartitsivinnik nersutaatinillu malittarisassa-qartitsinikkut aqutsineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 22, 8. september 2000-meersoq malillugu malittarisassaqartinneqarluni. Qulaani taaneqartumi nalunaarummi § 2, 1) malillugu, nersutaatitut paasineqassapput savat, hestit, nersussuit, savaasat, puulukit, tuttu nujuitsut kiisalu umimmaat nunalerinermut tunngatillugu siunertaqartumik pigineqartut. Qulaani taaneqartumi nalunaarummi timmiaatit taaneqanngillat. Aamma nalunaarummi tassani nersutaatinik nalunaaqutser-suisarnissaaq piunasaqaataavoq, § 3 naapertorlugu kiisalu aqutsineq pillugu aamma nersutaatinut ne-riniartitsisarfinnik atuneq pillugu piunasaqaateqarneq.

Uumasunik illersuineq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 25-imi, 18. December 2003-meersumi uumasuteqarnermut tunngatillugu pissutsit erseqqinnerusumik taaneqarput (Kapitali 2), uumasunik assartuineq, nunalisitsineq, tigujoqqaaneq, passussineq allatullu illersuineq (Kapitali 3), erniortitsineq aamma bioteknologi il.il. (Kapitali 4), toqutsineq, pilattaalluni passussinerit taamaaqataallu (Kapitali 5), uumasunik takutitassarinninneq il.il. (Kapitali 6), uumasunik niuerutiginninneq il.il. (Kapitali 7) aamma nakkutillineq (Kapitali 8).

Nerlernik nujuartanik uumasuteqarsinnaaneq akuerineqassagaluarpat, peqqissuunissamut tunngasu-tigut pissutsit pingaaruteqarput, uumasuteqarnermi nakkutillineq isumagineqassaaq, pingaartumik uumasuutit pigineqarpata kinguaassiorinneqarlutillu nerisassatut. Pissutsit arlaqarput sillimaffigisassat, assersuutigalugu nerlernik nujuartanik uumasuteqarnermi suna siunertarineqarnerisooq, avammut tuniniaanerunersooq, najukkami manninnik, neqaannik, qiviunik allanilluunniit tuniniaanerunersooq. Pissutsit allat taaneqarsinnaasut tassaapput uumasut

suliarineqarneranni ileqqorissaarnissaq, nerlerit katersornerini, nujuillisarnerini, nerisaqartinnerini, akiuussutissanik kapoorneqarnerini, peqqissuunissaq eqqarsaatigalugu misissuisarnerni tassungalu atatillugu katsorsarneqartarnerini, soorlu miluuttunissimappata katsorsarnerini suluisaluunniit killornerini, uumasumik naalliutsitsinngitsumik suliniarnissaq. Canadap nerlia (*Branta canadensis*), nerleq siggukitsoq (*Anser brachyrhynchus*) aamma nerlernaq (*Branta leucopsis*) tamarmik timmiaammata aallartartut piumasqaataassaaq, uumasuutigineqartillugit tingeqqunagit kiisalu nerlernut nujuartanut allanut akuliuteqqunagit suluisa kipineqartarnissaat. Taamaaliornikkut nappaatit tuniluuttut soorlu timmissat nualluutaanik tunillanneqarsinnaanerit minnerulersinniarlugu, tassami uumasut inunnut attaveqartartut uumasunut nujuartanut naleqqiullutik, inunnut qaninnerulersarput. Nerlernik ungooraluni katersisinnaanissaq timmissat illersugaanerit piniagaanerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 2. Marts 2009-meersoq allanngortittariaqassaaq.

Kiisalu pisortanit akuersissutit arlaqartut, soorlu uumasuuteqarsinnaaneq, nunaminertanik tunniussinerit, uumasuuteqarnissamat illuliorneq aamma ungalunik nappaasinnaaneq, nunanut allanut tunisisinnaanermut nunallu iluani tuniniaasinnaanermut akuersissutissat pissarsiarineqareersimassapput.

Manninnik katersineq tukertitsinerlu periarfissaasinnaavoq, Naalackersuisuniilli akuersissummik peqarnissaq, suliamik ilisimaarinninnissaq atortunillu peqaqqaarnissaq pisariaqartinneqassaaq piaqqiornerullu nalaani annertunerusumik akornusersuinani ingerlanneqartariaqarluni. Suliap imatut ittup nungusaataannngitsumik ingerlanneqarnissaa, pingaartumillu namminersortunik pisortanit aningaasalersugaannngitsunit ingerlanneqarnissaa Naalackersuisunut annertuumik pingaaruteqarpoq.

Kalaallit Nunaanni timmissat aallartartut amerlasuut pissutigalugit AEWA (Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds – Timmissat ingerlaarnermini Afrika Eurasiyalu aqqusaarlugit ingerlaartartut illersorneqarnissaat pillugu isumaqatigiissut) Kalaallit Nunaannut soqutiginaruuvooq, Kalaallillu Nunaat suliniaqatigiiffiup suliaasa ilaannut akuusarsimavoq. Piffissami matumani Kalaallit Nunaat naalagaaffiit akornanni isumaqatigiissummut ilaanngilaq. Taamaattorli maannakkut Danmark aqquutigalugu peqataasarsinnaanermut atatillugu iluaqutaasinnaasut ajoqutaasinnaasullu APNN-imi misissorneqarput, tusarniaanermilu tiguneqarsimasut nalilersorneqaleruttorlutik. AEWA-mi isumaqatigiissummut ilanngunneq siunnersuummut maanna taama isikkoqartinneqartumut kinguneqartussaannngilaq, timmissallu nungutaanissamat ulorianartorsiortitaanissaanik ilaqarani. Inatsisartut suleriaasissaanni § 33-mi imm. 6, 4) naapertorlugu isumaqatigiissummut ilanngunnissaq Inatsisartunit oqaaseqaateqarfigineqarsimassaaq.

Suliniummik tigussaasumik peqartoqassappat, nalunaarutini matumunnga attuumassuteqartunik, soorlu timmissat illersorneqarnerit pinigaanerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaannik nr. 8-mik, 2. marts 2009-meersumik aamma Neriniartitsivinnik nersutaatinillu malittarisassaqartitsinikkut aqutsineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaannik nr. 22-imik, 8. september 2000-imeersumik allanngortitsisoqarnissaa Naalackersuisut sulissutigisinnaavaat.

Siunnersuut Naalackersuisunit soqutiginarinneqarmat inassutigissavarput Nunalerineq pillugu Ataatsimiititaliassarsuarmut naliligassanngorlugu tunniunneqassasoq.

Matumuuna siunnersuut Inatsisartunit suliarineqarnissaanut ingerlateqqippara.